

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/252/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4217204943
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4217204943.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Sidónie Sládečkovej a JUDr. Lenky Halmešovej v spore žalobcu: žalobcu: R Collectors, s.r.o. so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, IČO: 50 094 297, v konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS, s.r.o. so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, proti žalovanému: N. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. nad H. č. XXX, o zaplatenie 645,08 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 14C/18/2017- 52 zo dňa 4. júna 2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 524 ods. 1,2, § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. , ako aj zisteným skutkovým stavom, z ktorého zistil, že na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. I/2017 uzatvorenej medzi žalobcom a spoločnosťou Poštová banka, a.s. dňa 13.6.2017 žalobca nadobudol od svojho právneho predchodcu pohľadávku voči žalovanému titulom časti v rozsahu 50 % pohľadávky voči právnenému predchodcovi žalovaného. Právna predchodkyňa žalovaného (Poštová banka, a.s.) uzatvorila s právnym predchodcom žalobcu dňa 26.9.2012 zmluvu o úvere č. 3870630887, na základe ktorej poskytol právnej predchodkyňi žalovaného úver vo výške 1.450,- eur. Žalobca si v konaní uplatnil na zaplatenie 50 % zostatku pohľadávky voči právnej predchodkyňi žalovaného, ktorý ako dedič zodpovedá za dlhy poručiťľa do výšky nadobudnutého dedičstva, pričom žalovaný nadobudol dedičstvo po zomrelej dlžníčke vo výške 50 %.

1.2 Súd prvej inštancie konštatoval, že pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného mal preukázanú, keďže išlo o dediča pôvodného dlžníka zo zmluvného vzťahu, plnenie z ktorého je predmetom tohto konania (pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného žalobca preukázal predložením zmluvy o úvere a osvedčenia o dedičstva). Pokiaľ však išlo o aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu v tomto konaní súd uviedol, že v zmysle zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, žalobcu zaťažovala povinnosť preukázať dodržanie postupu v zmysle § 92 ods. 8 citovaného zákona, t.j. že obchodná spoločnosť Poštová banka, a.s. ako veriteľ pohľadávky písomne vyzval žalovaného ako dlžníka na úhradu dlhu a tento bol napriek výzve v omeškaní s jeho splácaním nepretržite 90 kalendárnych dní, keďže splnenie tohto postupu je predpokladom postúpenia splatnej pohľadávky, resp. jej časti na tretiu osobu. Poukázal na to, že z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách vyplýva, že banka môže postúpiť inému subjektu iba tú časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu. Pokiaľ teda banka postúpila predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu žalobcovi, postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách. Pretože ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti), banka nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu.

1.3 V odôvodnení poukázal aj na to, že v danom prípade žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok špecifikovaných v ustanovení § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z.. Vzhľadom k tomu, že žalobca dodržanie tohto postupu zo strany právneho predchodcu žalobcu nepreukázal, teda že by obchodná spoločnosť Poštová banka, a.s. vyzvala dlžníka na splnenie svojho záväzku, s plnením ktorého bol v omeškaní a že dlžník (žalovaný) bol napriek výzve nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, súd konštatoval, že žalobca nepreukázal svoje skutkové tvrdenie o tom, že je právnym nástupcom obchodnej spoločnosti Poštová banka, a.s. vo vzťahu k pohľadávke zo zmluvy č. 3870630887 a že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalobcom nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky. Keďže súd prvej inštancie postupom podľa § 295 CSP nemal preukázané súčasné splnenie oboch podmienok predpokladaných v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., dospel k záveru, že zmluva o postúpení pohľadávok z 13.6.2017 v prospech žalobcu je neplatná s poukazom na § 41 Občianskeho zákonníka podľa § 39 Občianskeho zákonníka (pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z.) v časti pohľadávky Poštovej banky, a.s. voči žalovanému zo zmluvy o úvere. Žalobca teda v súvislosti s pohľadávkou z uvedenej zmluvy nie je veriteľom žalovaného. Pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd žalobu v celom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď žalovaný bol tou stranou sporu, ktorá bola s ohľadom na výsledok konania v konaní plne úspešná. Nakoľko však žalovanému preukázateľne v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy nevznikli a ani si ich náhradu neuplatnil, súd vyslovil, že žalovaný nemá právo na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý dôvodil, že aktívna vecná legitímácia pri súdnom vymáhaní postúpenej pohľadávky svedčí postupníkovi t. j. žalobcovi od momentu účinnosti cesie resp. od postúpenia pohľadávky. To platí za predpokladu, že pohľadávka ako taká je splatná a spôsobilá na vymáhanie. Namietal, že súd navyše nevyzval žalobcu na preukázanie tvrdení, ktoré tvoria odôvodnenie rozsudku, aby doplnil svoje podanie o skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej, a preukázanie podmienok nevyžadoval. Súd preto nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca uviedol, že pre odstránenie akýchkoľvek pochybností dokladá k podanému odvolaniu - výzvu na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 21.02.2014, ktorá bola žalovanej doručená, a tým bola splnená podmienka zosplatnenia úveru a aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Namietal, že rozsudok je prekvapivý, pretože nemal možnosť sa počas konania vyjadriť k dôvodom zamietnutia žaloby, pričom by ich vedel preukázateľne vyvrátiť. Poukázal tiež na bod 6.2 Obchodných podmienok, podľa ktorého, ak klient je v omeškaní s platením čo i len jednej splátky v plnej, resp. čiastočnej výške, alebo poskytol banke nepravdivé údaje, alebo na majetok klienta bol vyhlásený konkurz, alebo exekúcia, alebo klient zomrel, je banka oprávnená požadovať predčasné splatenie celej istiny úveru vrátane príslušenstva. V zmysle uvedeného preto záver súdu, že nedošlo k splneniu predpokladov na vyhlásenie predčasného splatenia úveru, považoval za nepravdivý. Zdôraznil, že strany sporu mali vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru dohodnuté v zmluve o úvere, predchodca žalobcu riadne zosplatnil úver a teda došlo aj k riadnemu postúpeniu pohľadávky na žalobcu. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť alebo ho zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušiť vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5.1 Predmetom konania je žaloba žalobcu doručená súdu prvej inštancie dňa 13.3.2017, ktorou sa právny predchodca žalobcu (Poštová banka a.s.) domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 627,65 eura spolu s úrokom vo výške 490,71 eura, zmluvným úrokom vo výške 25,50% p. a. zo sumy 627,65 eura od 01.03.2017 do zaplatenia a bankovými poplatkami za upomienky vo výške 17,43 eura. Žalobu odôvodnil tým, že s právnym predchodcom žalovaného X. uzatvoril dňa 26.9.2012 zmluvu č. 3870630887, na základe ktorej jej boli poskytnuté finančné prostriedky, ktoré sa zaviazala riadne splatiť. Z dôvodu úmrtia dlžníka pristúpil k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru ku dňu 9.6.2014. Celkovú dlžnú sumu ku dňu predčasnej splatnosti vyčíslil nasledovne: dlžná istina 1.255,29 eura, dlžné

poplatky 34,86 eura, dlžný úrok 981,41 eura a zmluvný úrok vo výške 25,50 % ročne zo sumy istiny od 1.3.2017 do zaplattenia. Doplnil, že žalovaný je dedičom pôvodnej dlžníčky, pričom ako dedič nadobudol majetok v hodnote 50 % dedičstva. Preto si od neho uplatnil nárok na zaplattenie sumy 50 % dlhu titulom jeho pohľadávky voči právnej predchodkyni žalovaného. Po vyhlásení predčasnej splatnosti zo strany žalovaného titulom dlžnej sumy nič uhradené nebolo.

5.2 V priebehu konania došlo k postúpeniu pohľadávky, ktorá tvorí predmet sporu na žalobcu. O zmene žalobcu rozhodol súd prvej inštancie uznesením č.k. 14C/18/2017-43 zo dňa 6.3.2018.

6. Predtým, ako odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie z hľadiska hmotného práva, skúmal, či súd prvej inštancie zaťažil konanie vadou namietanou žalobcom, spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Pojem "procesný postup" bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. "Postupom súdu" možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ "postupom súdu" nie je rozhodnutie súdu ako finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už "postupom súdu" vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia, jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Pojem "procesný postup" súdu treba vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. (viď rozsudok NSSR 1 Cdo 222/2017, 2Cdo 145/2017, 3 CDo 269/2015...).

7. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, poukazujúc na ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Žalobca namietal, že rozsudok je prekvapivý, pretože nemal možnosť sa počas konania vyjadriť k dôvodom zamietnutia žaloby, pričom by ich vedel preukázateľne vyvrátiť. Tiež namietal, že súd nevyzval žalobcu na preukázanie tvrdení, ktoré tvoria odôvodnenie rozsudku, aby doplnil svoje podanie o skutočnosti, ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci samej a preukázanie podmienok nevyžadoval. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 297 písm. b) CSP. Z tohto ustanovenia vyplýva, že musia byť súčasne splnené obe podmienky, t.j. jednoduché právne posúdenie a nesporné tvrdenia strán sporu. Nesporné tvrdenia strán sporu sú závislé na procesných úkonoch žalovaného a možno ich považovať za nesporné v tom prípade, ak sa žalovaný v súdom stanovenej lehote podľa § 167 ods. 2 CSP k žalobe nevyjadří, resp. sa vyjadří takým spôsobom, že skutkové tvrdenia žalobcu žiadnym spôsobom nespochybnil. Ak sú skutkové tvrdenia strán sporné, je povinnosťou súdu vyhodnotiť ich pravdivosť na základe vykonaných dôkazov. V sporovom konaní však súd nevykonáva dôkazy na preukázanie nesporných skutkových tvrdení strán. Nesporné skutkové tvrdenia si súd osvojí ako zistený skutkový stav, z ktorého vychádza v meritórnom rozhodnutí. V danom prípade je zrejmé, že žalovaná strana nespornila tvrdenia žalobcu uvádzané v žalobe, pretože sa k žalobe ani nevyjadřila. Súd prvej inštancie však na základe žalobcom predložených listinných dôkazov dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu v konaní.

8. Na jednej strane možno povedať, že súd prvej inštancie považoval skutočnosti tvrdené žalobcom za zistené, preto rozhodol bez nariadeného pojednávania, na druhej strane súd zamietol žalobu z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu v konaní. Z uvedeného potom vyplýva, že súd prvej inštancie napokon dokazovanie o nesporných tvrdeniach a z nich vyplývajúcich skutočnosti fakticky vykonal, hoci záznam o vykonaných dôkazoch v zápisnici z pojednávania absentuje. Je potrebné konštatovať, že ak súd vykonal dokazovanie o tvrdených (nesporných) skutočnostiach so záverom o neunesení dôkazného bremena žalobcom, potom nemohol skutkové tvrdenia považovať za nesporné, naopak, musel mať dôvodnú pochybnosť o ich pravdivosti. Ak nemožno považovať skutkové tvrdenia za nesporné, nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania v zmysle § 297 písm. b) CSP. Ak sa k takémuto nesprávnemu procesnému postupu pripojila odôvodnená námietka strany sporu (v odvolaní) o nemožnosti procesne reagovať na závery súdu, ktoré sa dozvedel až z rozsudku, ide o taký

nesprávny procesný postup súdu, ktorý znemožnil strane (žalobcovi), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo zakladá dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku.

9. Je potrebné súhlasiť aj s námietkou žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo prekvapivé, pretože súd pred rozhodnutím vo veci samej neoznámil žalobcovi, že považuje jeho aktívnu vecnú legitímáciu za nepreukázanú. Žalobcovi teda nebol poskytnutý žiaden priestor v konaní pred súdom prvej inštancie na preukázanie svojich tvrdení, ktoré súd považoval za sporné. Úplne zmatečne potom vyznieva konštatovanie súdu prvej inštancie, že žalobca v priebehu konania ani len neučinil skutkové tvrdenie v tom smere, že by obchodná spoločnosť Poštová banka, a.s. vyzvala dlžníka na splnenie svojho záväzku, s plnením ktorého bol v omeškaní a že dlžník (žalovaný) bol napriek výzve nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke.

10. Rovnako odvolací súd nemohol súhlasiť s konštatovaním súdu prvej inštancie, že keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebol splatným celý úver (nedošlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti), banka nebola oprávnená postúpiť svoju pohľadávku z úveru, vrátane úrokov z neho v celosti inému subjektu (rozpor s ust. § 92 ods.8 zákona č. 483/2001 Z.z.). Zo žaloby pritom vyplýva, že pôvodná dlžníčka dňa 21.3.2014 zomrela a práve v dôsledku smrti poručiteľa, žalobca vyhlásil v zmysle obchodných podmienok úver za predčasne splatný dňa 6.4.2014. Ak je teda zrejme, že dlžník z úverovej zmluvy zomrel, nie je dôvod, aby veriteľ nepristúpil k zosplatneniu celého úveru. Následne je potom bez významu aj prípadné vyzývanie pôvodného dlžníka, pretože dôvodom celkového zosplatnenia úveru bola práve smrť dlžníka. Na uvedené upozornil aj žalobca v odvolaní, poukazujúc na bod 6.2 Obchodných podmienok, v zmysle ktorého, ak klient zomrel, je banka oprávnená požadovať predčasné splatenie celej istiny úveru vrátane príslušenstva.

11. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 2 CSP vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie v ďalšom postupe vyhodnotí perfektnosť žaloby a ak žaloba spĺňa zákonné predpoklady na prejednanie sporu, môže rozhodnúť bez nariadenia pojednávania za situácie splnenia zákonných podmienok pre taký postup, alebo nariadi pojednávanie a v zmysle § 181 ods. 2 CSP uvedie, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná a uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. Na nariadenom pojednávaní tak umožní tej strane sporu, ktorej tvrdenie je sporné, aby ho preukázal. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania, vrátane odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

12. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).